

בג"ץ 5373/08
קבוע ליום 17/07/08

בית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בפני כב' ההרכב: הנשיאה ד. ביניש, השופטת א' פרוקצ'יה, שופט י. דנציגר

בעניין:

העותרים:
1. אסמעיל אבו לבדה ת.ז. 212162457 קטין ועוד 5 אחרים
ע"י ב"כ עו"ד טלי ניר ואח' מהאגודה לזכויות האזרח
ת.ד. 34510, ירושלים 91000
טל: 02-6521218 פקס: 02-6521219

- נגד -

המשיבות:
1. שרת החינוך
באמצעות ב"כ עו"ד אילאיל אמיר
פרקליטות המדינה
2. המנהלה לחינוך ירושלים
באמצעות ב"כ עו"ד דן בן-טל
כיכר ספרא 8, ירושלים
טל: 02-6297586 פקס 02-6297125

תגובה מטעם המשיבה 2

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד להלן תגובת המשיבה 2 (שתיקרא לחלן: "העירייה" ו/או "עיריית ירושלים" ו/או המשיבה" ו/או "מנח"י") לעתירה.

פתח דבר

1. העתירה שבנדון נתקבלה אצל המשיבה 2 ביום 02/07/08. בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 16/06/08, נקבע כי תגובת המשיבה תוגש 7 ימים לפני הדיון, אולם, לא נקבע באותה החלטה מועד לדיון.

בהמשך, בהחלטת בית המשפט מיום 06/07/08, נקבע דיון בבקשה ליום 17/07/08.

פועל יוצא של 2 ההחלטות הוא שעל המשיבה להגיש תגובה לבית המשפט הנכבד עד ליום 10/07/08, כלומר, 4 ימים בלבד לאחר שנקבע המועד לדיון בעתירה. ככל הנראה נקבע המועד על מנת לצרף את הדיון בעתירה זו יחד עם הדיון בבג"צ 5185/01, הקבוע לאותו היום.

2. הכנת תשובה לעתירה כרוכה בביצוע בירור עובדתי הן לגבי העותרים, והן לגבי תלמידים נוספים. תגובה שכזו מצריכה פרק זמן ארוך יותר במידה משמעותית ולא היה בידי המשיבה 2 סיפק, תוך ארבעה ימים, מיום ההודעה על מועד הדיון ועד ליום שבו נדרשת הגשת התגובה, ליתן תגובה מקיפה ומלאה לעתירה, אלא בראשי פרקים בלבד.

3. אשר על כן וככל שיידרש תמציא המשיבה תגובה מפורטת לבקשה.

תגובת המשיבה לעתירה**א. הסעדים המתבקשים אינם מופנים כלפי המשיבה 2.**

4. הסעדים המבוקשים בעתירה הינם: הקמת מנגנון להחזר שכר לימוד ומתן צו לאוצר המדינה באשר להחזר כספים לתלמידים הלומדים במוסדות פרטיים או מוכרים שאינם רשמיים. סעדים אלו אינם מתבקשים כלפי המשיבה 2.

5. בהתאם להוראות סעיף 6(ג) לחוק לימוד חובה התשי"ט 1949 (להלן: "החוק"), תגורם שצריך לשאת בעלויות שכר הלימוד במוסד אחר הינו אוצר המדינה כפי שקובע החוק:

"על אף האמור בסעיף קטן(א) רשאי השר, בצו, להורות כי מי שלא ניתן, לדעת השר, להבטיח את לימודיו במוסד חינוך רשמי –למד במוסד אחר, ואוצר המדינה ישא בשכר לימודיו במוסד כאמור, בתנאים שנקבעו בצו האמור"

6. אשר על כן סבורה המשיבה כי שתי הבקשות נשואות העתירה, האחת, הקמת מנגנון להחזר שכר לימוד והשנייה, מתן צו לאוצר המדינה באשר להחזר כספים לתלמידים הלומדים במוסדות פרטיים או מוכרים שאינם רשמיים, אינן מכוונות כלפי המשיבה 2.

ב. התייחסות לטענות העותרים

7. העותרים טוענים בעתירתם כי עיריית ירושלים אינה עושה די בכל הנוגע לבנייתם של כיתות לימוד חדשות. להלן התייחסות העירייה לטענות העותרים באשר לבניית כיתות לימוד ובאשר לרישום לכיתות א' והעברת תלמידים.

ב.1. בינוי כיתות לימוד במזרח ירושלים

8. במזרח ירושלים קיימת מערכת חינוך ענפה ובה כ-80,000 תלמידים שרובם לומדים במערכת הרשמית או המוכר שאינו רשמי. המשיבה מודעת לכך שקיים מחסור בכיתות לימוד. לכן, פועלת המשיבה יחד עם המדינה לבניית כיתות לימוד ולהדבקת תפערים. נושא זה של בינוי כיתות לימוד במזרח ירושלים נדון במסגרת בג"צ 5185/01.

9. מספר התלמידים שלמדו במערכת הממלכתית בשנת תש"ס היה 29,735. כיום, בשנת הלימודים הקרובה יעבור מספר התלמידים את רף ה-40,000 תלמידים. כלומר, מדובר בגידול בשיעור של כ-40%. המדובר בשיעור גידול שאין לו אח ורע בכל מערכת החינוך בארץ, לא במערכת הממלכתית, לא במערכת הממלכתית דתית ואף לא במערכת החרדית.

10. שיעור גידול שכזה במספר התלמידים הלומדים במערכת החינוך העירונית, לא יכול היה לצאת לפועל אלמלא היו נבנים בתי ספר חדשים ואלמלא היו נשכרים מהתקציב העירוני, מבנים על מנת שאלו ישמשו ככיתות לימוד.

11. לכן, הגם שאין מחלוקת כי יש צורך בבנייתן של כיתות לימוד נוספות רבות, אי אפשר להתעלם מהעשייה ומהבנייה שנעשו ונעשות בפועל. המשיבה יחד עם המדינה פועלות ככל יכולתן על מנת להדביק פערים ולבנות כיתות לימוד חדשות במזרח העיר.

12. המשיבה איננה מסכימה עם הקביעות ועם הפרשנות של העותרים ביחס לבג"צ 5185/01. למצער, לא כללו העותרים החלטה המראה על קידום ענייני הבנייה של כיתות הלימוד שבמזרח העיר. אולם, היות וממילא העתירה 5185/01 תלויה ועומדת בפני בית המשפט הנכבד, תגיב המשיבה בעתירה עצמה ולא בדרך תשובה לעתירה אחרת.

2.2. קבלת תלמידים למערכת הממלכתית בירושלים לרישום לכיתה א' והעברה לבית ספר ממלכתי

13. מספר התלמידים הלומדים כיום במזרח העיר הנו כ-80,000 תלמידים. מעל ל-40,000 מתוכם לומדים במערכת הרשמית, כ-18,000 במערכת המוכר שאינו רשמי ו כ-20,000 תלמידים במוסדות פרטיים.
- (נתונים אלו ככל הנוגע למערכת הרשמית והמוכר שאינו רשמי נלקחו משנתון מנח"י אך לא אומתו באופן סופי לגבי מוסדות פרטיים עקב מגבלת הזמן [ד.ב.])
14. לאור הביקוש הגדול ללימודים במסגרת הממלכתית, בהתחשב במספר כיתות הלימוד הקיים ובקצב הבינוי של כיתות לימוד חדשות, הודיעה העירייה במסגרת בג"צ 5185/01 (במסגרת תגובתה מיום 09/10/2005 סעיף 2 (ו) לתגובה), כי כל תלמיד המבקש להירשם לכיתה א' בבית ספר ממלכתי יתקבל ללימודים. באשר לתלמידים הרשומים לבתי ספר אחרים המבקשים לעבור לבתי ספר ממלכתיים הרי שבקשות אלו נדונות ונענות בהתאם לאפשרויות העומדות למשיבה.
15. אכן, המשיבה נאלצת לעיתים לדחות בקשות העברה של תלמידים הלומדים במוסדות שאינם ממלכתיים, המבקשים לעבור ללימוד במוסד ממלכתי וזאת בשל העדר מקום לימוד.
16. יחד עם זאת המשיבה תציין כי היא פועלת ככל יכולתה, תחת אילוץ הקיבולת, על מנת למצוא מקום לימוד לכל ילד, במקרים רבים תוך שיתוף פעולה עם העותרת -6 האגודה לזכויות האזרח.

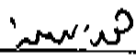
ג. העותרים 1-5

17. מברור שערכה המשיבה בעניינם של העותרים עולה כי:

1. העותר מס 1 אסמעיל אבו לבדה – פנה למנח"י לרישום לכיתה ב'. לאחר בדיקה נמצא לו מקום בבית הספר העירוני שועפט יסודי בנים ג'. האחראית על הרישום נישתה ליצור קשר עם הורי העותר בהתאם למספר הטלפון שהורי העותר רשמו בטופס הרישום שמילאו, אולם מס' הטלפון היה שגוי, כל שיומצאו למשיבה פרטיו המלאים ודרך יצירת קשר עם העותר תפעל המשיבה לשיבוצו של העותר במערכת החינוך הממלכתית.
2. העותרים 2+3 אחמד ומחמד ג'ולאני – אבי העותרים פנה במהלך חופשת הקיץ למשיבה בבקשה לרשום את ילדיו לכיתות ב' + ד' וקיבל תשובה שלילית. בתחילת שנת הלימודים, בחודש ספטמבר, איתרה האחראית על הרישום במנח"י מקום עבור העותרים בבית הספר העירוני שועפט יסודי בנים ג' והודיעה על כך להורים. אולם, ההורים לא באו לרשום את ילדיהם לבית הספר. יצוין כי לפני כחודש ימים פנו ההורים בבקשה חדשה לרישום בניהם, ובקשה זו תידון לקראת שנת הלימודים הקרובה.
3. העותרים 4+5 פנו למנח"י בבקשה לעבור לכיתות ב' + ט' ביום 08/08/07 ומילאו טופס הערה, אולם עקב מחסור במקומות פנויים נדחתה בקשתם.

סיכום

18. עקב פרק הזמן הקצר בו נקבע הדיון מוגשת מטעם המשיבה תשובתה בראשי פרקים בלבד וככל שיידרש תוגש תגובה מורחבת.
19. עיריית ירושלים, יחד עם משרד החינוך פועלים ללא לאות על מנת לבנות כמה שיותר כיתות לימוד במזרח ירושלים.
20. עיריית ירושלים פועלת ועושה רבות על מנת לשבץ תלמידים המבקשים לחירשם לבתי הספר הממלכתיים, ככל שעולה הדבר בידה.
21. בכל הנוגע למימון שכר לימוד של תלמידים ירושלמים במוסדות פרטים ולהקמת מנגנון החזר שכר לימוד, הרי אין מבוקש בעתירה סעד כלפי המשיבה.

דן בן-טל, עו"ד
ב"כ המשיבה 2

סימוכין : 2008-0239-186

עיריית ירושלים
המינהלה לחינוך ירושלים

بلدية اورشليم القدس
إدارة المعارف اورشليم القدس

מדינת ישראל
משרד החינוך

07/10/2007

נתוני מערכת החינוך במזרח העיר לגבי השנים 2000-2007

תשס"ז	תשס"ו	תשס"ה	תשס"ד	תשס"ג	תשס"ב	תשס"א	תש"ס	מס' תלמידים שנה
2,440	2,511	2,410	2,254	2,399	2,803	2,832	2,454	מס' תלמידי גן
3,120	2,997	2,911	2,885	2,803	2,890	2,635	2,710	מס' תלמידי כיתה א'
19,776	19,273	18,798	18,135	17,599	17,842	16,829	16,076	מס' תלמידי היסודי
10,195	9,888	9,393	8,725	8,015	7,376	6,753	6,624	מס' תלמידי חט"ב
5,648	5,090	4,647	4,277	4,325	4,261	3,856	3,910	מס' תלמידי העל יסודי
1,381	1,129	1,024	1,054	975	856	731	671	מס' תלמידי ח.מ.
39,440	37,891	36,272	34,445	33,313	33,138	31,001	29,735	סה"כ תלמידים